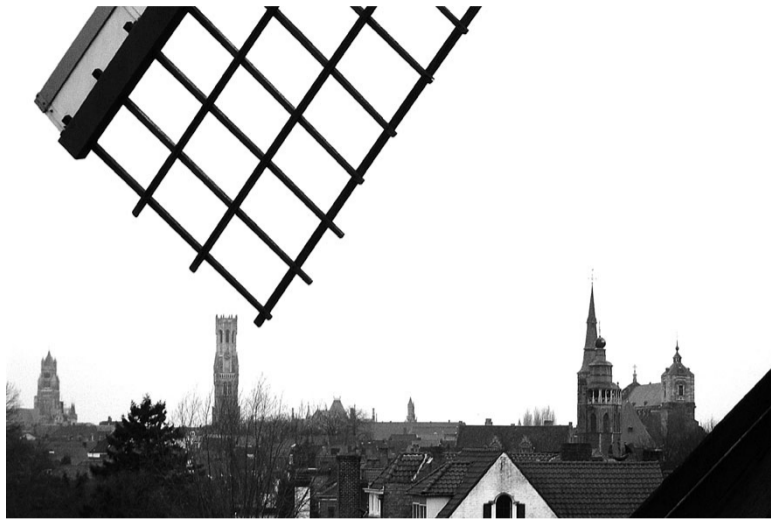

UNA VISIÓ CATALANA I ECOLOGISTA AL COL·LOQUI DE BRUGES

VISTA GENERAL DE BRUGES, ANOMENADA LA VENÈCIA DEL NORD (BRUGGE, EN FLAMENC, VOL DIR PONT). JOAN LLUÍS VIVES, AMIC D'ERASME DE ROTTERDAM, VA DIR QUE AQUESTA CIUTAT «ERA LA SEVA SEGONA PÀTRIA».

Santiago Vilanova

PRESIDENT DE L'ASSOCIACIÓ
UNA SOLA TERRA

Ja l'any 1970 el filòsof suís i ecoregionalista Denis de Rougemont va dir en el seu assaig *Lettre ouverte aux européens*: «Els Estats són incapaces d'animar les seves regions i nacionalitats històriques i d'oferir una participació real en la vida política als seus ciutadans».

Els parlaments regionals i autonòmics –tot i essent un pas endavant– ens troben bloquejats per les «opa» polítiques, culturals i econòmiques dels governs centrals i dels monopolis industrials i energètics. Per això proposem que els principis del desenvolupament sostenible i de la subsidiarietat, àmpliament acceptats per les ideologies dominants, siguin eixos d'una nova cultura i d'una nova ciutadania destinada a corregir la imatge excessivament tecnocràtica de la política i de l'economia.

La societat civil de les regions, els organismes de base, les ONG, les entitats culturals i ecologistes, volen que les decisions que prenguin els nostres governants siguin més properes i consensuades, encara que això comporti una acció de govern més lenta.

Les operacions actuals de consulta acaben essent simples exercicis de comunicació i els governants les preparen perquè no tinguin desgast polític per a ells. Ara bé, la societat civil responsable i ben informada (la que usa Internet al servei de la cultura de la sostenibilitat) reclama més concertació en qüestions clau per al seu futur: cultura, medi ambient, energia, desigualtats socials, sanitat, immigració o seguretat.

El desenvolupament sostenible comporta una nova cultura dels contribuents i consumidors i la defensa d'un principi intrageneracional. La majoria de moviments de protesta que hi ha a Catalunya i en moltes regions europees reclamen l'aplicació d'aquest concepte, tant en temes mediambientals com en els culturals.

Aquestes mobilitzacions –que solen ser criticades pel govern tot acusant-les de fomentar l'efecte «nimby» («no al meu pati del darrere»)– són

en realitat la base de la nova ciutadania a la qual aspirem.

No oblidem, per exemple, que durant les crisis energètiques del 1973 i de 1979 els Estats varen veure's en la necessitat de fer una política d'estalvi energètic i que foren les administracions regionals i autonòmiques les més eficients per frenar el consum gràcies a l'actitud dels seus administrats. Paradoxalment, avui el mercat únic de l'energia i la liberalització del sector iniciada el 1997 en comptes d'afavorir una gestió de l'energia més propera als ciutadans va contra el principi de subsidiarietat i resulta culturalment insostenible.

Subsidiarietat i regionalisme

A *L'avenir est notre affaire*, l'assaig europeista publicat el 1977 per Denis de Rougemont, s'hi deia: «L'autogestió política regional és l'única sortida a la crisi del model d'Estat-Nació i la base per a un projecte cultural de civilització europea», el mateix projecte de civilització que durant tota la seva vida també va defensar Jean Monnet.

L'expresident de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, va declarar quan va presidir l'ARE (Assemblea de les Regions): «Un dels fonaments de l'autonomia regional està en l'aprofundiment de la democràcia. És a dir, en l'apropament dels òrgans de decisió a la base i en el seu desplaçament a la perifèria política i, en conseqüència, en una major participació popular en la vida política i social». També el sociòleg Alvin Toffler s'hi ha referit tot dient: «El futur d'Europa es determinarà per l'equilibri entre Estats-nació i regions».

El principi de subsidiarietat aplicat a Flandes i a Catalunya ens permet una millor defensa de la nostra llengua i de la nostra cultura. Els nostres països es troben més propers als agents locals, tenen més capacitat de crear sinergies entre els diferents sectors implicats i més capacitat de valo-

Sostenibilitat i subsidiarietat:

principis d'una cultura regionalista europea

La tasca de l'associació Forum Europa de les Cultures a Catalunya és contribuir a reinventar la democràcia participativa. Les nacions sense Estat i les regions, amb una cultura milenària i una llengua pròpia, estem patint un gran dèficit de legitimitat política. La globalització econòmica i cultural afecta greument l'evolució de la nostra autonomia i els Estats-nació, encara amb molta tradició centralista i jacobinista, no col·laboren a millorar la situació.

FOTO: CARMEN CARMONA

INTERVENCIÓ DE SANTIAGO VILANOVA EN EL FÒRUM EUROPA DE LES CULTURES A L'AJUNTAMENT DE BRUGES.

rar els recursos locals. El principi de subsidiarietat ofereix una més gran llibertat a la persona que es resisteix a convertir-se en una fitxa d'ordinador o en un consumidor sense qualitats ni criteris. Ulrich, el protagonista de la novel·la *L'home sense atributs*, de Robert Musil, basada en la decadència de l'imperi austrohongarès, el volem substituir per l'home lliure i creatiu que ens proposa Emmanuel Mounier: «La gran prova d'Europa es evitar la dictadura dels tecnòcrates, de dretes i d'esquerres, que oblidem la persona humana en el procés de conquerir el poder polític».

En el marc d'aquesta visió de civilització europea proposem l'ecoregionalisme com una nova forma de vertebrar Europa i el mosaic de pobles i cultures que la configuren.

Culturalment reivindicuem l'Europa que a començaments del segle XVI idealitzava Erasme de Rotterdam i que es fonamentava en la saviesa, la raó, la lluita contra l'obscurantisme i el fanatisme religiós o polític: l'Europa que també defensaven a finals del segle XX Denis de Rougemont i Bernard Charbonneau vertebrada entorn l'ecologia, el regionalisme i el federalisme.

La nova ciutadania ambiental que proposem els ecologistes catalanistes que participem en el Forum Europa de les Cultures està inspirada en la tra-

dicció republicana civil i té el desenvolupament sostenible com a bé comú. El nostre ecoregionalisme no és egoista, defensa una Terra-Pàtria – com reclama Edgard Morin – i una consciència ecològica universal. Pensar globalment i actuar regionalment. Pensar regionalment i actuar globalment. Per aconseguir aquesta civilització europea proposem:

– Que els nostres estatuts d'autonomia o les nostres constitucions recullin el dret al desenvolupament sostenible, contingut en la Carta de la Terra, redactada després de la Cimera de Rio 92.

– Que les regions o nacions sense Estat es declari desnuclearitzades –com s'ha fet en la constitució del cantó de Ginebra–, ja que l'energia nuclear bloqueja el futur d'un model energètic sostenible i les inversions financeres a favor de les energies renovables.

– Que les regions disposin d'una Agenda 21 de la Cultura, estratègicament lligada a l'Agenda 21 ambiental, amb la finalitat de fer eficients totes les mesures de sostenibilitat vinculades amb el consum, el turisme, la salut o els transports.

– Que s'adoptin mesures contundents per defensar la llengua pròpia, amenaçada per la globalització. La llengua, com les espècies animals i vegetals, forma part de la biodiversitat. La desaparició d'una llengua provoca la pèrdua irremediable de coneixements culturals, històrics i ecològics únics. Malauradament, el 90% de les prop de 6.000 llengües que actualment es parlen en el planeta poden desaparèixer a finals d'aquest segle, segons la UNESCO. El català el parlen 9 milions de persones i no volem que es degradi aquest patrimoni cultural i ecològic que hem heretat –tant unit al paisatge i a la ordenació del territori. És per això que demanem al Parlament europeu i a la Constitució de la UE que es reconegui aquest dret i es disposin les mesures de protegir-lo.

Entenem que per defensar una cultura i un desenvolupament sostenibles

EL FÒRUM EUROPA DE LES CULTURES

El Fòrum Europa de les Cultures (Associació Internacional per a la Defensa de les Llengües i Cultures Amenacades) és una idea sorgida a partir d'intel·lectuals nacionalistes i ecologistes europeus per fomentar el debat i la defensa de les identitats culturals. Dos membres fundadors d'Europana, Mark Dubrulle i Santiago Vilanova, organitzadors de l'homenatge a Denis de Rougemont a Barcelona el desembre de 1995 s'hi ha vinculat. La presidenta del Capítol Català és Carme Carmona.

La primera conferència del Fòrum va tenir lloc el 19 de setembre a l'Ajuntament de Bruges amb la participació de l'expresident de la Generalitat, Jordi Pujol, l'exeurodiputat Joan Vallvé i Santiago Vilanova (un resum d'aquesta intervenció és el que reproduïm en aquesta pàgina). En la trobada hi van ser presents el ministre president de Flandes, Yves Leterme i Gabriel Fragnière, president honorari del Fòrum i exrector del Collège d'Europe de Bruges.

La propera conferència s'ha organitzat a Barcelona el 31 de març i tractarà sobre «Identitats nacionals i globalització» i s'hi ha proposat la participació, entre d'altres, de Jordi Porta, Josep-Maria Terricabras, Vicent Partal, Joandomènec Ros, Heribert Barrera, Dolors Oller, Isabel-Clara Simó, Jordi Pujol i Carlota Solé. La trobada es farà a la Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans.

les regions i les nacions sense Estat requereixen, per principi de subsidiarietat, una fiscalitat autònoma que ajudi a autofinançar-se. Una fiscalitat que hauria de ser ecològica. L'Agència Europea de Medi Ambient podria decidir les característiques d'aquesta fiscalitat en funció dels problemes culturals i ambientals de cada regió. Les mediterrànies, per exemple, patim els efectes del turisme de massa, dels incendis forestals i de l'erosió del sol. Una fiscalitat justa i propera als ciutadans finançaria els ens locals i afavoriria la qualitat de vida i la cultura en general. A Catalunya el dèficit fiscal representa el 10% del PIB i no és compensat pel superàvit de la balança comercial amb la resta de comunitats autonòmiques de l'Estat espanyol.

La nostra associació, doncs, continuarà treballant en sinergia amb altres ONG que aspiren als mateixos ideals. Pacíficament, radicalment, civilment. I en aquesta tasca esperem trobar-nos solidàriament amb entitats d'altres regions europees, com Flandes.

Junts hem de defensar la biodiversitat cultural i ecològica de la nova Europa: l'avenir és el nostre afer.